

บทคัดย่อ

โครงการ: กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เยาวชนด้านการขับร้องเพลงซอพื้นเมือง เพื่อเสนอแนวคิดการเมืองภาคพลเมือง

ผู้วิจัย: นายวันพิชิต ศรีสุข

วันเดือนปีที่สิ้นสุดโครงการ: 15 ตุลาคม 2552

การวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการขับร้องเพลงซอพื้นเมือง เพื่อเสนอแนวคิดการเมืองภาคพลเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างเสริมศักยภาพของเยาวชนในการใช้เพลงซอพื้นเมืองเพื่อเสนอแนวคิดการเมืองภาคพลเมือง และเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้แนวคิดการเมืองภาคพลเมืองโดยใช้สื่อการแสดงท้องถิ่น ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษา

กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการถ่ายทอดแนวคิดการเมืองภาคพลเมืองแก่เยาวชนมีการปฏิบัติใน 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนการวางแผน (planning) โดยคณะผู้ศึกษาได้ร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติงาน ตั้งแต่การเขียนบทร้อง การถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่เยาวชน และการจัดแสดงจริง โดยมีประชาชนชาวบ้านรับผิดชอบภาระงานในแต่ละขั้นตอน 2) ขั้นตอนปฏิบัติ (action) เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการขับร้องเพลงซอพื้นเมืองสู่เยาวชน แล้วจัดแสดงในชุมชนจำนวน 3 ครั้ง 3) ขั้นตอนสังเกต (observation) คณะผู้วิจัยทั้งหมดมีส่วนในการสังเกตการณ์ การดำเนินงานโดยกลุ่มประชาชนบ้านจะสังเกตพัฒนาการด้านการแสดงของเยาวชน และนำผลการสังเกตไปปรับปรุงวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาของตนเอง ส่วนการสังเกตของผู้วิจัยจะเป็นไปเพื่อการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา การแสดง และประเมินผลผู้ชมว่ามีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการเมืองภาคพลเมืองที่นำเสนอมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลปรากฏว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการเมืองภาคพลเมืองมากขึ้น แม้จะไม่สามารถอธิบายสาระสำคัญของแนวคิดได้มากนัก แต่หากมีการยกเหตุการณ์เป็นกรณีศึกษาเพิ่มเติมปรากฏว่าประชาชนมีความเข้าใจเป็นอย่างดี และเห็นความสำคัญในการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองต่อไป และ 4) ขั้นตอนสะท้อนผล (reflection) ได้จัดให้มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการในกลุ่มคณะผู้ศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนผลการสังเกตของผู้วิจัย และคณะผู้ร่วมศึกษาดูด้วยตนเอง เพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

การสร้างเสริมศักยภาพของเยาวชนในการใช้เพลงขอเพื่อเสนอแนวคิดการเมืองภาคพลเมือง แก่ชุมชนนั้นต้องอาศัยความเอาใจใส่ของปราชญ์ชาวบ้านเป็นอย่างมาก เพราะเยาวชนทุกคนที่เข้าร่วม โครงการไม่เคยมีประสบการณ์ในการแสดงชอมมาก่อน จึงต้องใช้วิธีการสอนแบบตัวต่อตัว โดยจะให้ เยาวชนอ่านบทคำร้องจนเข้าใจเนื้อหา วรรคตอน และการออกเสียงสำเนียงก่อน จึงจะซ้อมประกอบ จังหวะดนตรี ซึ่งผลการดำเนินงานของปราชญ์ชาวบ้านทำให้เยาวชนทั้งหมดมีความสามารถในการขับร้องเพลงขอพื้นเมือง และสามารถทำการแสดงเพื่อถ่ายทอดแนวคิดการเมืองภาคพลเมืองได้

การแสดงพื้นบ้านเพลงขอ เป็นสื่อนวัตกรรมที่เหมาะสมอีกรูปแบบหนึ่งในการการถ่ายทอด แนวคิดการเมืองภาคพลเมืองสู่ประชาชน เพราะเป็นการแสดงในท้องถิ่นที่ประชาชนคุ้นเคย ซึ่งใน การแสดงแต่ละครั้งจะได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ส่วนเนื้อหาในการแสดงนั้นไม่ ควรเป็นการสื่อสารแนวคิดโดยตรง แต่ควรเชื่อมโยงไปสู่สถานการณ์หรือวิถีชีวิตจริงของประชาชน และหากเป็นการแสดงในรูปแบบของละครขอ ก็จะเพิ่มความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Abstract

Project: A Community Participation Process in Local Wisdom on Local Sor Singing Transferred to the Youths for the Presentation of Civilian Political Concept.

Author: Mr. Wanpichit Srisuk

Project Ending Date: 15 October, 2009

The objectives of this study were to: 1) investigate community participation process in local wisdom transfer; 2) enhance potential of the youths in using local Sor songs for the presentation of a civilian political concept; and 3) create the innovation on civilian political concept learning. This was a qualitative research using the participatory action research technique.

Results of the study

The community participation process on the civilian political concept transferred to the youths consisted of 4 steps as follows: 1) planning – the team of researchers mutually determined the implementation plan initiated from lyrics composing to local wisdom transferred to the youths, and show presentation; local scholars were responsible for each step; 2) action – it was local wisdom transferred on local Sor singing for the youths and then held the show performance in the community for three times; 3) observation - the team of researchers conducted participatory observation on the project implementation and the local scholars also observed the show performance development of the youths. Then, results of the observation were used for the improvement of local wisdom transfer method. For the observation conducted by the team of researchers, the results were used for developing the local wisdom transfer process, show performance, and evaluation on knowledge and understanding of audiences. It was found that the audiences had an increase of knowledge and understanding on the civilian political concept even though they could not much explain about the important content of the concept. The last step was reflection – an informal meeting was continually held within the team of researchers for the reflection of the observation outcome of the researchers and local scholars. This was aimed to improve the project implementation.

The enhancement of youth potential on the local Sor songs using for the presentation of the civilian political concept to the community needed close attention of the local scholars. This was

because all youths participating in the project did not have experience in the local Sor performance. Thus, they were taught in the one-by-one form. That was, the youths must read the lyric by heart with correct pronunciation and then rehearsed with musical rhythm. This truly made the youths perform well in local Sor singing and be able to transfer the civilian political concept to the community.

In conclusion, the local Sor songs could be an appropriate innovation for transferring the civilian political concept to the community. This was because local people were usually familiar with the local Sor songs. Each show performance were much interested by local people. Content of the show performance should be in connection with the actual situation of daily life activities of the local people. In fact, Sor drama could make the show performance be more interesting.

Prince of Songkla University
Pattani Campus